

**ANG KAMALAYANG NAG-UUGNAY
SA KALAKARAN NG KATUTUBONG TAGAYAN**

Isang Panukala sa Disertasyon
na Iniharap sa Lupon ng
Ph. D. in Applied Cosmic Anthropology Section
Asian Social Institute
Malate, Maynila

Bilang Pagtupad sa mga Kinakailangan sa Pagtatapos
ng Doktoral sa Applied Cosmic Anthropology

Antonio T. Tamonan

Marso 2013

ABSTRAK
(Pahalaw na Pagbubuod)

Ang pag-aaral ay isang paghalaw sa ***Kamalayang Nag-uugnay sa Kalakaran ng Katutubong Tagayan*** batay sa karanasan ng mga Ka-Bahagi. Layon nitong sagutin ang mga sumusunod na mga katanungan: 1) Ano ba ang kahulugan ng kalakaran ng katutubong tagayan batay sa karanasan ng mga Ka-Bahagi sa pag-aaral? 2) Ano ang kamalayang nag-uugnay sa kalakaran ng katutubong tagayan? 3) Ano ang mga kahalagahang naidudulot ng katutubong kalakaran ng tagayan sa sarili at sa kapwa sa aspeto ng pakikipag-ugnayan?

Inilapat nito ang disenyong *diskriptib-eksploratori* at ang metodolohiyang ginamit sa pag-aaral ay ang kwalitatibong pananaliksik na kung saan ang ispisipikong ginamit na pamamaraan ay ang *penomenolohiya*. Ito ay isinagawa sa pamamagitan ng pakikipanayam sa labing-isang Ka-Bahagi na nagmula pa sa lupon ng mga *grassroots*. Ang paraang ginamit sa pagkalap ng impormasyon o pakikipanayam ay ang *pakikipagkuwentuhan* at ang *pakikilahok* sa katutubong kalakaran ng inuman.

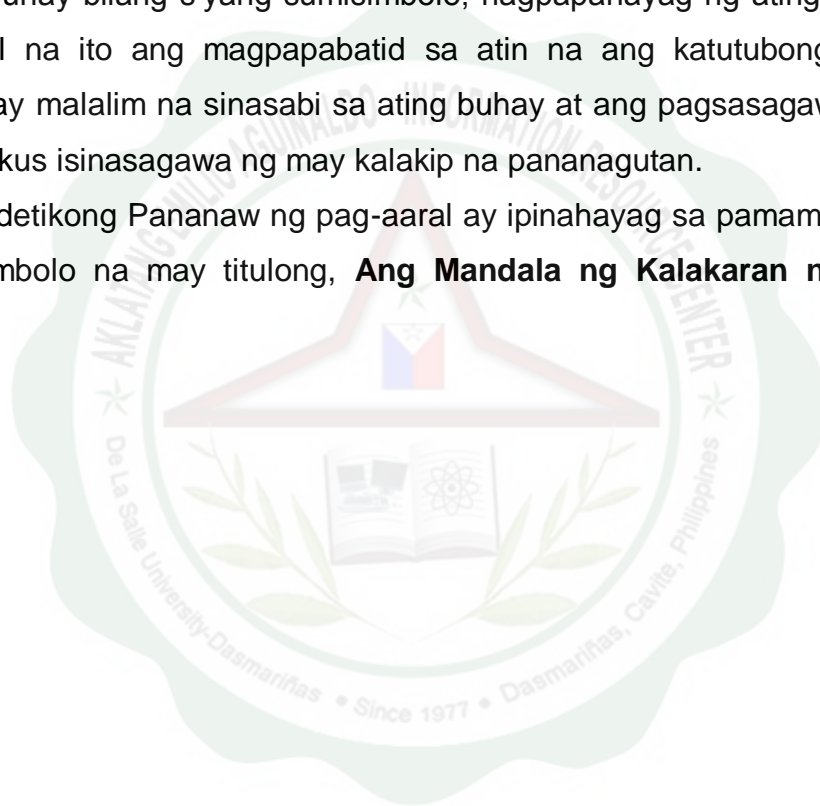
Sa pagsusuri ng mga tematikong pagninilay na hinango mula sa buhay-karanasan ng mga Ka-Bahagi habang lumilipos ang tagay lumitaw ang pinaka-buod na mga pagninilay:

Ang kalakaran ng katutubong tagayan ay isang uri ng pakikipagkapwa-tao, nagbubuklod at nagiging daan ng pag-uugnayan ng bawat isa. Ito ay isang mahalagang ritwal sa buhay ng bawat Ka-Bahagi simula sa kanilang pagsilang hanggang sa pagsapit ng kamatayan. Pinag-uugnay nito at pinagiging-isa ang kabuuang aspeto ng buhay ng mga Ka-bahagi: ang kanilang isipan, damdamin, ang pakikipag-ugnayang sosyal, pakikipag-ugnayan sa Inang kalikasan at ispiritwal. Nakapagdudulot ito ng malinaw na kaisipan na nagiging daan upang makapag-bigay ng mga makahulugan at magagandang mga aral. Nakapagdudulot din ito ng lubos na kasiyahan sa kalooban sa kabila ng matinding pagkapagal sa maghaponing mga gawain, lakas at tapang ng loob sa pagharap sa mga hamon ng buhay na sa kanila ay dumarating at pinag-uugnay ang pagkatao ng bawat isa.

Ang pag-aaral ay makapagdudulot ng kahalagahan sa pagpapalalim ng kahulugan ng ating pagkatao. Magiging daan din ito na tingnan ng positibo at malaliman

ang kamalayang nag-uugnay sa kalakaran ng katutubong tagayan, na ito ay magsisilbing inspirasyon ng bawat isa sa ating pang araw-araw na pakikipag-ugnayan sa sarili, sa kapwa, sa lahat ng mga may buhay, sa ating Panginoong Diyos at maging sa Kosmos. Ito rin ay magbibigay ng motibasyon sa pamunuan at kaguruan ng bawat institusyon na makapaglunsad at paunlarin ang mga programa na magpapayaman at magpapalalim ng ating mga katutubong uri ng pamumuhay. Magiging daan din ito ng mga pag-aaral at pagsasaliksik na isasagawa hinggil sa ating mga katutubong pamumuhay na ang layunin ay maiangat, mapalalim ang kahulugan at kahalagahan nito sa ating buhay bilang s'yang sumisimbolo, nagpapahayag ng ating pagka-Pilipino. Ang pag-aaral na ito ang magpapabatid sa atin na ang katutubong kalakaran ng tagayan ay may malalim na sinasabi sa ating buhay at ang pagsasagawa nito ay hindi maabuso, bagkus isinasagawa ng may kalakip na pananagutan.

Ang Eydetikong Pananaw ng pag-aaral ay ipinahayag sa pamamagitan ng isang malikhaing simbolo na may titulong, **Ang Mandala ng Kalakaran ng Katutubong Tagayan.**

TALAAN NG MGA NILALAMAN

Pahina ng Titulo (Title Page).....	i
Dahon ng Pagpapatibay (Approval sheet).....	ii
Dedikasyon (Dedication).....	iii
Pagpapasalamat (Acknowledgement).....	iv
Talaan ng mga Nilalaman (Table of Contents).....	vii
Talaan ng mga Talahanayan (List of Tables).....	ix
Talaan ng mga Figura (List of Figures).....	x
Talaan ng mga Daglat na Ginamit (List of Acronyms).....	xi
Kabanata I Ang Suliranin at Kaligiran ng Pag-aaral (The Problem and the Background of the Study).....	1
A. Ang Unang Tagay ng Aking Buhay.....	1
Ang Applied Cosmic Anthropology (ACA).....	5
Ang Bunga ng Paghuhubog sa ACA.....	6
Prosesong Pinagdaanan sa Pagpili ng Tema.....	7
Suliranin at Kalagayan ng Pag-aaral.....	8
B. Layunin at mga Katanungan ng Pag-aaral.....	11
K. Kahalagahan ng Pag-aaral.....	14
D. Saklaw at Limitasyon ng Pag-aaral.....	15
E. Angking Katangian ng Pag-aaral.....	15
G. Kahulugan ng mga Terminohiya.....	16
Kabanata II Pagbabalik-Aral sa mga Kaugnay na Literatura at mga Pag-aaral (Review of Related Literature and Studies).....	19
A. Ang Pagbabalik-aral sa mga Kaugnay na Literatura.....	19
1. Ang Kahulugan ng Tagayan.....	19
2. Ang Tagayan Bilang Isang Ritwal.....	22
3. Ang Tagayan Bilang Bahagi ng Ritwal ng mga Piyesta at Pagdiriwang.....	26
4. Inuming Alak Bilang Bahagi ng Ritwal ng Tagayan.....	28
5. Ang Ritwal ng Tagayan.....	30
6. Ang Tagayan Sa Iba't-ibang Kultura.....	39
7. Iba't-Ibang Pag-aaral na may Kaugnayan sa Tagayan.....	45
8. Ang Tagayan sa Iba't-ibang Perspektibong Pananaw.....	49
Kabanata III Metodolohiya ng Pag-aaral (Methodology).....	54
A. Ang Kwalitatibong Pananaliksik Bilang Isang Pamamaraan.....	54

B. Ispisipikong Pamamaraan ng Pag-aaral.....	55
1. Ang Penomenolohiya.....	55
2. Mga Hakbang sa Pagsasagawa ng Pag-aaral.....	58
A. Ang mga Pamamaraan na Ilalapat sa Pakikipanayam....	59
B. Batayan sa Pagpili ng mga Ka-Bahagi sa Pag-aaral.....	60
K. Mga Gabay na Katanungan Para sa Pakikipanayam.....	61
D. Proseso sa Paglalahad ng mga Buhay-Karanasan at ng mga Tematikong Pagninilay.....	63
E. Ang Simbolo ng Katutubong Kalakaran ng Tagayan.....	64
K. Talaan ng Panahong Igugugol sa Pagsasagawa ng Pag-aaral.....	71
Kabanata IV Paglalahad ng mga Buhay-Karanasan at ng mga Tematikong Pagninilay (Presentation of Lived Experiences and Thematic reflections	73
A. Mga Tukoy na Lugar ng Pinagsasaliksikan.....	73
B. Replektibong Paglalahad ng mga Buhay-Karanasan.....	81
K. Unang Tematikong Pagninilay.....	241
D. Ikalawang Tematikong Pagninilay.....	241
E. Eydetikong Pananaw.....	268
Kabanata V Malikhaing Pagbuod ng Pag-aaral (Creative Synthesis).....	297
A. Pagbuod.....	297
B. Malikhaing Simbolo.....	298
K. Pagmumungkahi.....	306
Talasanggunian (Bibliography).....	308
Curriculum Vitae.....	314
Apendiks A: Mga Kinuhang Larawan sa Pakikipanayam.....	317
Apendiks B: Liham ng Pakikipanayam sa mga Ka-Bahagi.....	321
Apendiks K: Mga Tagubilin sa Pakikipagpanayam para sa mga magiging Ka-Bahagi.....	322
Apendiks D: Katibayan ng Kasunduan.....	323
Apendiks E: Liham ng Pagpapatibay ng mga Katanungan na Gagamitin sa Pag-aaral.....	324
Apendiks G: Liham ng Pagpapatunay.....	325

TALAN NG MGA TALAHANAYAN

Talaan ng Pagkakaiba ng Posibistiko at Penomenolohiyang Pananaliksik.....	57
Ang Talahanayan ng mga Ka-Bahagi sa Pag-aaral.....	83

TALAAN NG MGA FIGURA

Ang Apat na Daan ng Sikolohiyang Jungian.....	65
Ang Mandala.....	66
Ang Mapa ng Talisay, Batangas.....	74
Ang Mapa ng Villa Isabel, Dasmaringas City, Cavite.....	75
Ang Mapa ng Cabuyao City, Laguna.....	76
Ang Mapa ng Baao, Camarines Sur.....	77
Ang Mapa ng Tigbauan, Iloilo.....	77
Ang Mapa ng Brgy. Bugo, Cagayan de Oro City.....	78
Ang Mapa ng Ibaba, Calapan City, Or. Mindoro.....	79
Ang Mapa ng Brgy. Sungay, Tagaytay City, Cavite.....	80
Ang Mapa ng Brgy, Upias, Tayabas City, Quezon.....	81
Larawan ni G. Virgilio L. Plenos.....	84
Simbolo.....	96
Larawan ni Gng. Emily R. Alfarero.....	99
Simbolo.....	113
Larawan ni G. Melchor Dela.....	116
Simbolo.....	127
Larawan ni G. Noe B. Buena.....	130
Simbolo.....	143
Larawan ni G. Faustino Tamayo.....	147
Simbolo.....	160
Larawan ni G. Norlan Tejada.....	163
Simbolo.....	171
Larawan ni G. Pedro Trestiza.....	174
Simbolo.....	184
Larawan ni G. Eduardo Tidor.....	187
Simbolo.....	197
Larawan ni G. Romar C. Ibane.....	200
Simbolo.....	214
Larawan ni G. Ciriaco M. Mendoza.....	216
Simbolo.....	225
Larawan ni G. Necias Chavez Pataunia.....	228
Simbolo.....	239
Ang Mandala ng Kalakaran ng Katutubong Tagayan.....	299
Larawan ni Antonio Tidor Tamonan.....	312

TALAAN NG MGA DAGLAT NA GINAMIT

- ACA** - Applied Cosmic Anthropology
- ASI** - Asian Social Institute
- BDM** - Bayot Detecting Machine
- FAPE** - Fund for Assistance to Private Education
- FYM** - Franciscan Youth Movement
- HRM** - Hotel and Restaurant Management
- REED** - Religious Education Dpartment
- SIRC** - Social Issues Research Center

